

Årsbokslut 2021

Agenda 2030

Innehåll

1.	Agenda 2030 i Alingsås	3
1.1.	Omfattning och avgränsningar	3
1.2.	Bakgrund	3
2.	Kommunens arbete 2021	5
2.1.	Utdrag ur nämndernas årsbokslut.....	5
2.2.	Hållbarhetsfestivalen	7
2.3.	lakttagelser utifrån Koladas indikatorer	8
3.	Planering framåt	9

1. Agenda 2030 i Alingsås

Nedan följer ett årsbokslut av Alingsås kommuns arbete under år 2021 utifrån Agenda 2030:s 17 globala mål. Detta är den första uppföljningen av Agenda 2030 i kommunen.

1.1. Omfattning och avgränsningar

Rapporten omfattar en beskrivning av var Alingsås kommun står i förhållande till att arbeta med Agenda 2030 samt kortfattat hur strukturen är uppbyggd i organisationen.

Uppföljningen omfattar en sammanfattning i urval av förvaltningarnas årsbokslut i relation till de globala målen. Varje förvaltning identifierar själva vilka globala mål som respektive nämnds egna mål och verksamhet har bäring på, kopplat till Kommunfullmäktiges mål. Detta innebär att vissa förvaltningar har identifierat fler kopplingar till globala mål än andra. Ambitionen framåt är att hitta en samsyn och likvärdighet inom kommunen i hur globala mål identifieras och sammankopplas med lokala mål, för att uppföljning och bokslut ska kunna användas i ändamålsenligt syfte. En ökad samsyn bidrar också till en ökad medvetenhet kring hur vi arbetar med Agendan i stort.

De principer för ett hållbart Alingsås som utgör kärnan i kommunens policy för hållbar utveckling följs ej upp analytiskt i denna rapport. Omständigheter har gjort att principerna ännu inte har spridits och brutits ner i alla delar av koncernen. Det finns kännedom om policyn, men inte nödvändigtvis en medvetenhet kring hur olika verksamheter kan använda den och hur den kan sättas in i konkreta sammanhang.

I detta årsbokslut följs ej samtliga indikatorer för Agenda 2030 upp, detta kommer istället bli ett arbete framåt (se stycke 3, Planering framåt). Utöver detta lyfts kommunövergripande områden som omfattar särskilt goda resultat respektive identifierade utmaningar för Alingsås kommun utifrån de globala målen.

Slutligen redogörs kortfattat för det planerade arbetet framåt under kommande år.

1.2. Bakgrund

I Alingsås kommun pågår sedan flera år arbete med hållbarhet och Agenda 2030. Alla våra verksamheter har bäring på de globala målen i olika avseenden. Sedan ett par år tillbaka har ambitionen varit att öka takten och hitta olika sätt att konkretisera och medvetandegöra framflyttningar inom ramen för målen. Denna uppföljning är ett steg på vägen.

Sedan 2019 finns en policy för hållbar utveckling i Alingsås kommun utifrån FN:s Agenda 2030 som gäller hela kommunkoncernen. Policyn ska verka styrande i planering, budgetering, upphandling, uppföljning och genomförande av kommunens verksamheter. Det lokala arbetet för att förverkliga intentionerna i Agenda 2030 är ett steg på vägen till att uppnå Alingsås Vision 2040.

I policyn anges fem principer som stöd för hur vi ska arbeta för ett hållbart Alingsås:

1. Åtgärder som ger **långsiktiga** och strukturella förändringar i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning ska väljas i första hand.
2. Åtgärder ska planeras ur ett **helhetsperspektiv** och hänsyn till påverkan även utanför kommunens gränser ska vägas in.
3. Hållbarhetsarbetet utgår från **samverkan** i kommunens hela organisation – ett Alingsås – och skapar förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att arbeta tillsammans med invånare, myndigheter, näringsliv, föreningsliv och civilsamhället.
4. All verksamhetsutveckling ska gynna en hållbar utveckling för Alingsås kommun och dess invånare. Nya lösningar och idéer bejakas genom att arbetet alltid ska ha ett **lärandeperspektiv**.
5. Alingsås kommuns mål för hållbar utveckling ska aktivt **kommuniceras** internt och externt.

Kommunstyrelsen samordnar kommunens Agenda 2030-arbete. På uppdrag av kommundirektören har en styrgrupp för Agenda 2030 satts samman, som under 2021 gjorde ett omtag för att tydliggöra strukturen och omfatta hela koncernen. Styrgruppens uppdrag är att leda, samordna och följa upp Agenda 2030-arbetet i kommunen. Samordnare av det kommunövergripande arbetet är miljöstrateg, MR-strateg och folkhälsostrateg. Dessa leder ett nätverk med representanter från förvaltningar, bolag och förbund som fungerar som länkar in i sina respektive verksamheter.

För ett par år sedan togs också en nulägesanalys fram, omfattande Koladas indikatorer för Agenda 2030-målen. År 2021 uppdaterades analysen i syfte att arbeta riktat och ändamålsenligt framåt. Ambitionen för det övergripande arbetet är nu att involvera förvaltningarna i högre grad såväl som koncernen i stort, samt att medvetandegöra och öka samverkan kring frågorna även med externa aktörer.

2. Kommunens arbete 2021

Kommunens förvaltningar identifierar sammantaget samtliga globala mål, förutom mål 17, som kopplade till sina respektive verksamheter och uppsatta mål. Mål 17 handlar om samverkan mellan förvaltningarna och med externa aktörer på olika nivåer. Indikatorer som följs i kommunen korrelerar inte nödvändigtvis med de nationellt identifierade indikatorerna i arbetet med de globala målen. Här bedöms det finnas grund för utveckling för att göra förflyttningar utifrån nationellt uppställda målsättningar.

Vissa förvaltningar har valt att i ett eget avsnitt i nämndens bokslut övergripande beskriva verksamheten utifrån ett Agenda 2030-perspektiv och identifiera framgångar eller utmaningar.

Samtliga förvaltningars verksamheter anger påverkan av pandemin mer eller mindre, vilket i sin tur har påverkat befolkning och särskilda målgrupper i olika hög grad. Den ansträngda situationen har även inverkat på hållbarhetsarbetet, direkt eller indirekt.

2.1. Utdrag ur nämndernas årsbokslut

Ur ett hållbarhetsperspektiv har ett deltagandebaserat beslutsfattande en viktig demokratiaspekt och är därför ett prioriterat utvecklingsområde för kommunen. Flera aktiviteter som exempelvis medborgardialog samt kringliggande aktiviteter som syftar till att stärka medborgarnas möjligheter att delta i kommunens utveckling har inte kunnat genomföras under året, framför allt med anledning av covid-19. Kommunen har dock genomfört flera dialogaktiviteter som inbjuder till medborgarnas delaktighet och påverkan.

Kommunstyrelsens årsbokslut identifierar viktiga skillnader mellan könen samt sett till utbildningsnivå gällande att som invånare anse sig ha möjlighet till inflytande i kommunen. Detta anses centralt för fortsatt utvecklingsarbete med delaktighet och inflytande, men också utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Barn- och ungdomsnämnden arbetar förebyggande på olika nivåer för att därigenom nå social hållbarhet. Detta sker bland annat genom utbildning och omsorg samt genom verksamhet som gynnar integration och inkludering. Genom att arbeta med barnens delaktighet, det egna ansvaret för lärandet samt vårdnadshavares information och inflytande i sitt barns utbildning bidrar förvaltningen till minskad ojämlikhet samt fredliga och inkluderande samhällen. För barn- och ungdomsnämnden kvarstår utmaningar med att förbättra och skapa förutsättningar för att kunna skapa en likvärdig skolgång för barn och elever oavsett förskola eller skola. Att vid nybyggnation placera förskolor och skolor geografiskt strategiskt, för att möjliggöra att organisera grupper och klasser med en allsidig

social sammansättning, ska ses som ett långsiktigt arbete för att skapa en likvärdig förskola och skola.

Inom **Kultur- och utbildningsnämndens** kärnuppdrag har verksamheter inom nämnden genomfört riktade satsningar med anledning av Agenda 2030. På Alströmergymnasiet har gymnasiesärskolan genomfört åtskilliga aktiviteter som går att koppla till flera mål i Agenda 2030. Bland annat har eleverna arbetat med projekt rörande återbruk av material och olika satsningar rörande välbefinnande och hälsa genom att exempelvis arrangera Alströmerloppet. Därutöver har Alströmergymnasiets miljögrupp planerat inför kommande studiedag i mars 2022 då gymnasiets personal kommer att arbeta med hållbarhetsfrågor.

På integrationsenheten har verksamheten under året fokuserat på arbete med jämställdhet och våld i nära relation. Museet arbetar kontinuerligt med olika hållbarhetsrelaterade utställningar, samt miljömässiga perspektiv i produktion av utställningar. Ett fortsatt fokus på tillgänglighet och delaktighet genom det demokratiska uppdraget behövs på förvaltningen.

Flera av **Miljönämndens** verksamheter anses ha bäring på de globala målen, bland annat tillsynsarbetet inom hälso- och miljöskydd, men även natur- och vattenvårdsfrågor. Arbetet med att säkerställa att alla enskilda hushåll har en godkänd avloppsrening bidrar exempelvis direkt till en nationell indikator inom mål 6: Rent vatten och sanitet. Inom övriga berörda mål beskrivs hur verksamhetens arbete bidrar, men där saknas i dagsläget direkt tillämpbara indikatorer inom målen – vilket kan anges vara ett utvecklingsområde.

Samhällsbyggnadsnämnden anger att en hållbarhetskampanj har pågått under hösten inom förvaltningen. Kampanjen har syftat till att öka kunskapen hos medarbetarna om Agenda 2030 och kommunens policy för hållbar utveckling samt att få in mer hållbarhetstänk i den dagliga verksamheten, genom bland annat utbildningar för personalen.

För att underlätta för näringsliv och medborgare har flera e-tjänster tagits fram och befintliga e-tjänster har förbättrats och justerats enligt önskemål från användare. I övrigt har grundläggande arbete genomförts som på sikt kommer att förbättra för näringsliv och medborgare. Exempel på detta är uppgradering av system samt anslutning till den Nationella geodataplattformen, där detaljplaner kommer att delas enligt nationell standard som ett första steg. Genom detta bidrar nämnden till arbetet med att uppnå delmål 9.C. i Agenda 2030, att öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik för alla.

Inom **Socialnämnden** lyfts bland annat samverkan mellan kommunen och civilsamhället som en viktig förutsättning i arbetet för social hållbarhet. Alingsås har flertalet engagerade kyrkor, samfund och föreningar som med god vilja och fina insatser gör stor skillnad för människor som befinner sig i social utsatthet. Under året har mötesstrukturen för Alingsås frivillignätverk (bestående av representanter från socialförvaltningen, kultur- och utbildningsförvaltningen och civilsamhället) utvecklats för att på ett bättre sett tillgodose önskemål från

civilsamhället. Samverkan har även utvecklats tillsammans med barn- och ungdomsnämnden där ett skolsocialt team startats upp i syfte att motverka skolfrånvaro. Att barn och unga får stöd och hjälp tidigare och på plats förväntas på sikt minska antal orosanmälningar.

I övrigt har arbetet inom socialnämnden präglats av nyorientering och utveckling av delvis nya strukturer för att skapa långsiktigt hållbara och kostnadseffektiva processer. Detta inte minst för att möta kraven i förslaget till ny socialtjänstlag som föreslås träda i kraft 1 januari 2023, där socialtjänsten ska vara mer lättillgänglig med ökat fokus på riktat förebyggande arbete. Det främsta exemplet på utvecklingsarbete för en mer resurseffektiv och hållbar socialtjänst är implementeringen av metoden Signs of safety. Denna metod syftar till att stärka familjers och deras nätverks förmåga att skapa långsiktigt trygga lösningar för barn och unga.

För **Vård- och omsorgsnämnden** har de senaste åren i hög grad handlat om anpassning och flexibilitet utifrån covid-19. Nämnden anger dock att arbetet med heltid för anställda varit i linje med mål 5: jämställdhet. I övrigt beskriver nämnden också arbetet med en långsiktig strategi för de kommande åtta åren, med fokus på att hantera demografisk utveckling i kombination med resursbalans.

Överförmyndarnämnden har under året genomgått såväl omorganisation och utvecklingsarbete. Nämnden har inte i sitt bokslut explicit beskrivit ett arbete med Agenda 2030 eller angett kopplingar till de globala målen. Genom beskrivningar av verksamheten går dock att utläsa arbete i linje med såväl mål 16 (fredliga och inkluderande samhällen) såväl som mål 17 (samverkan, genomförande och partnerskap).

2.2. Hållbarhetsfestivalen

I oktober 2021 genomfördes Hållbarhetsfestivalen i Västra Götalandsregionen. Alingsås kommun var värdkommun för invigningen av festivalen. Det var länge osäkert om det skulle gå att genomföra festivalen med publik på plats eller om det skulle bli en helt digital festival. Under hösten inträffade en lucka där vi fick träffas med lättade restriktioner, vilket möjliggjorde fysiska tillställningar under festivalveckan. Med tanke på rådande omständigheter blev det en lyckad festival och en tydlig glädje märktes bland deltagarna som fick ta del av föreläsningar på plats igen. Hela kommunkoncernen var med och bidrog till olika evenemang under hållbarhetsveckan som alla hade koppling till Agenda 2030. Exempel på detta är interna utbildningsinsatser kring Agenda 2030, modevisning av återbruk, föreläsningar och tält på stan.

2.3. Iakttagelser utifrån Koladas indikatorer

Som ett stöd för svenska kommuners arbete med Agenda 2030 har Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) publicerat cirka 50 nyckeltal i databasen Kolada grupperade under de 17 globala målen. Öppna jämförelser kan göras mellan olika kommuner. Flera av indikatorerna har kommunerna begränsad rådighet att påverka, men intressanta iakttagelser kan ändå göras utifrån trender för Alingsås kommun. De senaste siffrorna är för 2020 eftersom flera av indikatorerna inte är uppdaterade i Kolada än för 2021. Därför föreslås en något senare redovisning av detta framöver för att få uppdaterade siffror.

Agenda 2030:s mål 2: Ingen hunger innebär för Sveriges del *inte* att vi får i oss för lite mat i första hand, utan snarare för mycket dålig mat. Mat som har dåligt näringsinnehåll och mycket socker bör ersättas med hälsosammare mat som innehåller mer näring i form av vitaminer, mineraler, proteiner och bra fett. I Alingsås ser vi en negativ trend bland kvinnor de senaste tio åren, där fetman har ökat med 8 procentenheter från 11% år 2010 till 19% 2020. Under samma tioårsperiod har fetma bland män i Alingsås ökat med 2 procentenheter. Näringsfattig mat i kombination med att unga rör sig för lite bidrar till att fetma ökar. Det här är en trend som behöver brytas vilket i slutändan blir en investering för framtiden. Hälsosammare invånare kostar mindre skattekronor i längden. Alingsås är dock bland de 25% bästa kommunerna i Sverige gällande deltagartillfällen i idrottsföreningar 7–20 år, vilket behöver bibehållas och främjas utifrån perspektivet goda levnadsvanor i stort.

I Alingsås har vi som lokalt mål att erbjuda en av Sveriges bästa skolor. Agenda 2030:s mål 4 strävar efter att alla ska ha möjlighet till god utbildning. Ett sätt att mäta utbildningens kvalitet är att se hur många av dem som går ur grundskolan som är behöriga att söka till yrkesprogrammen på gymnasiet. I Alingsås kommun har denna behörighet ökat från 87% år 2019 till 91,1% år 2020.

Alingsås kommuns budget 2021–2023 anger att "Förskolor, skolor, föreningar och arbetsplatser som präglas av mångfald, likabehandling och jämställdhet tar till vara människors kompetens, skapar kraft och bidrar till en bättre arbetsmiljö. På samma sätt är en jämställd och öppen kommun attraktiv, vilket främjar trivsel, tillväxt och utveckling. Att följa upp lönekartläggningar och öka kunskapen i jämställdhetsfrågor inom varje politikområde är viktigt i arbetet för förbättrad jämställdhet." När det gäller föräldrapenningdagar visar data från Kolada att Alingsås kommun ligger bra till i jämförelse med andra kommuner. Män tar ut 31,2% av föräldrapenningdagarna, vilket är en fördubbling sedan 2000. Det är en bit kvar till att föräldrapenningdagarna delas lika mellan vårdnadshavarna, men trenden över tid visar att utvecklingen går åt det hållet.

Alingsås kommun ligger inte så bra till i antalet heltidsarbetande månadsavlönade. Enligt 2020 års siffror arbetar 62% heltid. Vid en uppdelning mellan kvinnor och män blir skillnaden markant, då 57% av kvinnorna arbetar heltid jämfört med 79% av männen. Forskning visar

på att kvinnor arbetar i mindre utsträckning än män när det kommer till betalt arbete. Däremot gör kvinnor desto fler timmar i det obetalda omsorgs- och hushållsarbetet. På lång sikt innebär detta en sämre livsinkomst för kvinnor. Genom att främja delat ansvar inom hushållet och i familjen kan fler kvinnor vilja och orka arbeta heltid.

3. Planering framåt

Alingsås kommunkoncern gör ett viktigt arbete för att utvecklas inom ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet, men resan har bara börjat. Genom samverkan kan vi fortsätta att hitta synergier, bli mer effektiva och synliggöra de framsteg som görs.

Nu är det åtta år kvar till 2030 då Agendans mål ska vara uppfyllda såväl lokalt som globalt. I Alingsås kommun planeras ett större bokslut med hållbarhetsfokus i slutet av år 2022, samt 2026 och 2030. I dessa bokslut finns det utrymme att följa upp Alingsås policy för hållbar utveckling och dess principer i högre grad. Under 2022 kommer en långsiktig strategi för Agenda 2030-arbetet att formuleras i samarbete med kommunens förvaltningar, bolag och räddningstjänstförbund, med insatser för att nå målen senast 2030.

Hittills har Alingsås kommun använt sig av Koladas indikatorer för Agenda 2030. År 2021 lanserades en ny nationell indikatorlista som på regeringens uppdrag framtagits av SCB. Framgent kommer kommunen att se över vilka indikatorer från Kolada och SCB som är relevanta att använda för att följa utvecklingen i Alingsås. Det är viktigt att hitta indikatorer som kommunkoncernen har rådighet att påverka. Kommunen behöver bli ännu bättre på att stötta, följa upp och medvetandegöra det dagliga hållbarhetsarbete som redan är på plats ute i verksamheterna, samtidigt som en ständig förbättring behövs av kommunens förmåga att se helheten och långsiktigt ta sig an samhällets komplexa utmaningar.